

del desplegament urbanístic que Barcelona protagonitzava envers l'Exposició Universal. Va pensar en el que podria ser Caldes en el futur, un poble despertat al progrés, deslliurat de la ignorància i la por en què el mantienien els grans propietaris rurals, aferrats a privilegis quasi feudals, i els accionistes de l'aigua, gent forastera, interessada només en el benefici econòmic del negoci sense revertir una part dels seus considerables guanys en profit del poble.

—Aquí el que manca és patriotisme local. Si les coses continuen així, Caldes no prosperarà mai.

Jove i emprenedor, convençut del poder i de l'eficàcia de la cultura, Viñals tirà endavant un projecte prou arriscat: la revista «Thermas», un òrgan d'expressió que pretenia desvetllar les consciències dels vilatans. Francesc Ferrer, el mestre Jesús Costa, el treballador de la Vichy Francesc Bassulí i el factor de l'estació, Arcadi Figueres, foren redactors de la publicació des que, al 1929, veié per primera vegada la llum. Amb alts i baixos i amb la col·laboració d'alguns personatges i firmes rellevants, «Thermas» aguantà tres anys. Al 1932, Joan Viñals clausurà l'experiència després de quedar-se només amb Bassulí com a redactor i que la seva empresa de la construcció fos «represaliada» pels qui s'empiaren amb l'aparició de la revista. Els encàrrecs disminuïen de forma alarmant i un secretari d'Ajuntament ja l'havia advertit:

Haver fet «Thermas», ho purgarà tota la vida.

El Centre Cultural d'Esquerra tenia la seva seu al Colonial, cafè i sala de ball que regentava Francesc Duaso.

La necessitat obligà Damià a celebrar la comunió solemne a onze anys, ja que després de complir amb el precepte i tastar els terrors de l'infern per boca de mossèn Eduard, l'esperava un jornal de tres pessetes en una mina.

La República aportà un bri d'aire fresc al poble de les aigües. Amb ella naixeren dues noves publicacions, la conservadora «El crit de la Selva», filla del botiguer Ramon Tolosà, l'home que lluí sempre un flamant «carnet

de periodista» i que en una ocasió hagué d'escoltar-se el sarcasme estallant de l'alcalde Antoni Mas Ferrer, a qui atabalava amb l'endiatrada acreditació:

—Ai, Tolós... tant val això com vós.

Amb el sindicat agrari

I, a les antípodes del tarannà monàrquic i eclesiàstic de «El crit de la Selva», aparegué també «Sense Cridar», revista del Centre Cultural d'Esquerra Republicana, que tenia la seu en el Colonial, cafè i sala de ball regentat per Francesc Duaso, «En Panxo», amb gran parròquia entre la gent treballadora i d'idees avançades.

La situació dels camperols també millorà. Vencent la barrera del seu tradicional individualisme, fomentat per l'aïllament, molts caldens s'apuntaren al sindicat agrícola local, pertanyent a la Unió de Rabassaires, que al principi fou liderat per Joan Vilagran com a president i per en Benet de Can Riera com a secretari. A través d'un crèdit concedit per la Generalitat compraren una màquina de batre per 14.000 pessetes i un tractor per 8.000, que amb tres anys foren amortitzats a raó de batre a 22 pessetes l'hora per als socis i a 25 per als qui no n'eren. Cap al 1934, Pere Grau Viñolas i Francesc Sureda Coll (en «Xicu Crosas»), ocuparen els càrrecs de responsabilitat en l'organització i endegaren la creació d'una cooperativa encarregada de proveir els pagesos de tots aquells productes que necessitessin.

El 2 de novembre de 1931, el govern decretava l'obligatorietat que totes les empreses concedissin set dies de vacances als seus treballadors. La majoria d'ells, als qui la migradesa dels sous no permetia gaires alegries,

SINDICAT UNIC D'OFICIS VARIS

N. C. Jacint Verdager, 9
C. T. [redacted]

CALDES DE MALAVELLA I.
[redacted] A. T. [redacted]

El Sindicat Unic d'Oficis Varis, pertanyent a la CNT, tingué un paper destacat a partir del 18 de juliol.

Presència, 1986-12-07, p. 20.